

**Tiết 86,87,88:
THẠCH
SANH**

Mở đầu

TRÒ CHƠI GIẢI Ô CHỮ

1		S	Ơ	N	T	I	N	H			
2				T	H	Ủ	Y	T	I	N	H
3				L	Ạ	C	H	À	U		
4			Â	U	C	Ơ					
5		V	U	A	H	Ù	N	G			
6					S	Ứ	G	I	Ả		
7				L	A	N	G	L	I	Ê	U
8	L	Ạ	C	L	O	N	G	Q	U	Â	N
9		T	H	Á	N	H	G	I	Ó	N	G

Nhân vật tượng trưng cho sức mạnh chế ngự thiên tai là .....
(7 chữ cái)

QUAY VỀ

Nhân vật có tài hô mưa, gọi gió là .....
(8 chữ cái)

QUAY VỀ

Tên chung chỉ người giúp vua Hùng trông coi việc nước là .....
(6 chữ cái)

QUAY VỀ

Trong “Con Rồng, cháu Tiên, bà mẹ có tài sinh nở lạ thường là

.....

(4 chữ cái)

QUAY VỀ

Ông tổ của người Việt là .....
(7 chữ cái)

QUAY VỀ

Trong truyện Em bé thông minh, ai được nhà vua
cử đi tìm người tài?
(5 chữ cái)

QUAY VỀ

Người làm ra bánh chưng, bánh giày là .....
(8 chữ cái)

QUAY VỀ

Người Việt ta tự xưng là “Con Rồng, cháu Tiên”. “Rồng” ở đây
là chỉ nhân vật nào?
(11 chữ cái)

QUAY VỀ

Ai được phong là Phù Đổng Thiên Vương?
(10 chữ cái)

QUAY VỀ

HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

I. Đọc và tìm hiểu chung

1. Đọc

Cách đọc

- To, rõ ràng. Sau khi đọc xong truyện của Thạch Sanh, em có thích truyện Thạch Sanh không? Vì sao? Vì: Thạch Sanh thật thà, tin người; mẹ con Lí Thông nham hiểm, độc ác.

2. Chú thích

+ Tứ cố vô thân: nhìn bốn phía không có ai là người thân thích.

+ Trăn tinh: con trăn đã tu luyện, trở thành yêu quái.

+ Thủy phủ: dinh thự ở dưới nước, nơi ở của thủy thần.

+ Sinh nhai: kiếm sống.

2. Chú thích

+ Nước chư hầu: nước nhỏ, bị phụ thuộc và phải phục tùng, cống nạp các nước lớn hơn, mạnh hơn.

+ Động binh: sử dụng quân đội, tiến hành chiến tranh.

+ Thân chinh: tự mình.

3. Văn bản

- Nhân vật:

+ Nhân vật chính: Thạch Sanh

+ Nhân vật phụ: Mẹ con Lí Thông
công chúa...

- Ngôi kể: ngôi thứ ba

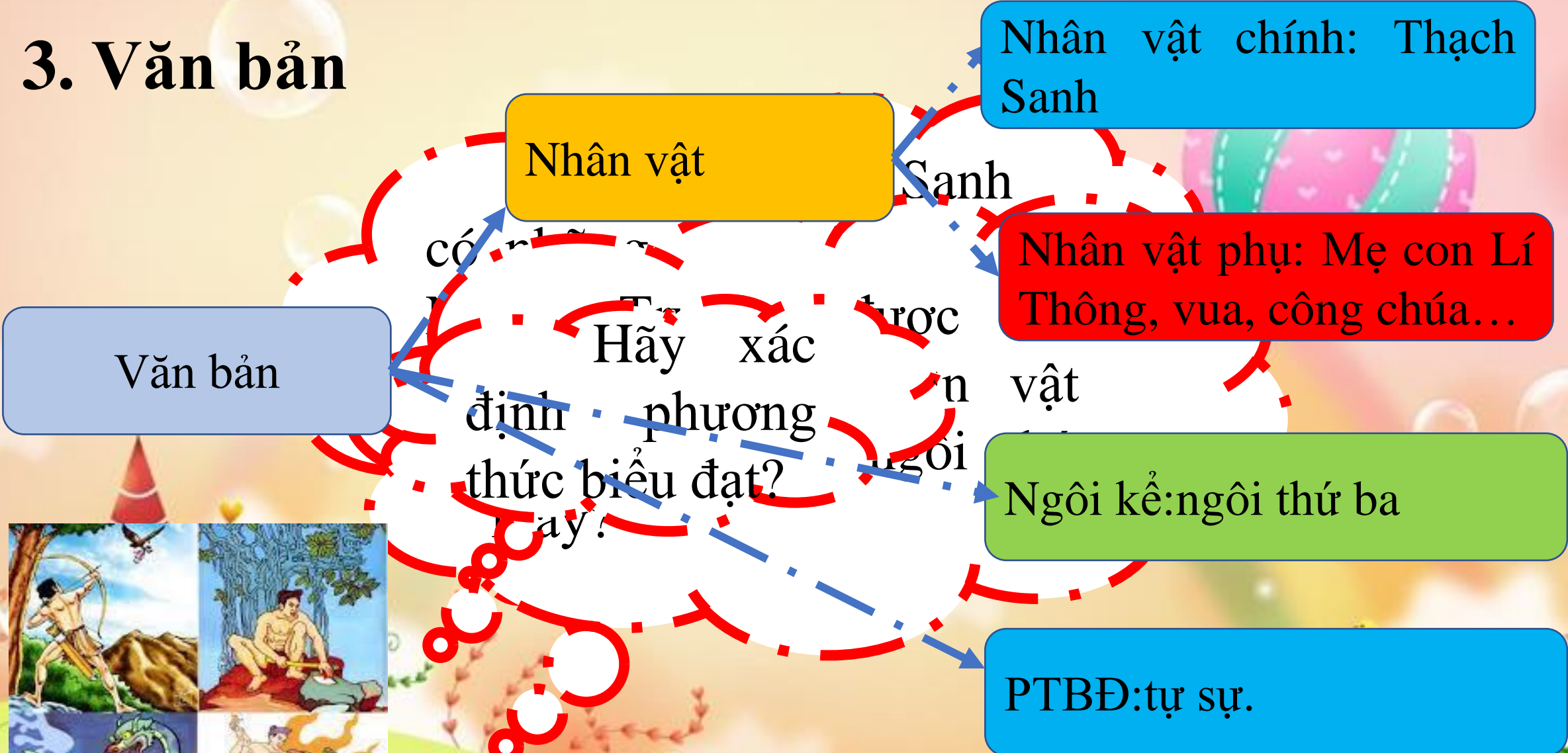
- PTBĐ: tự sự.

bản
này
mấy

3. Văn bản

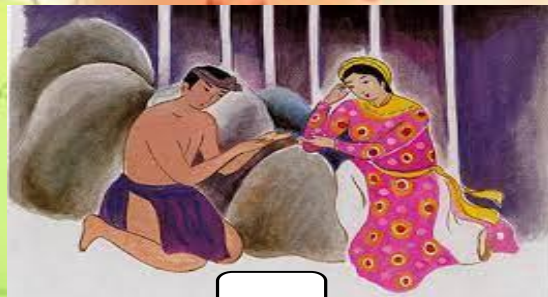
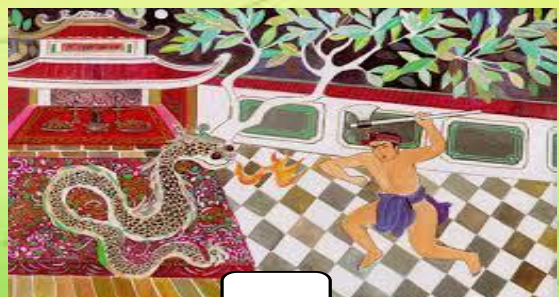
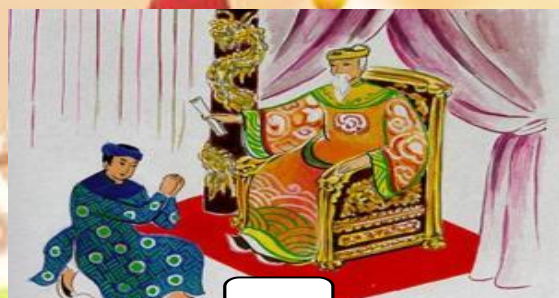
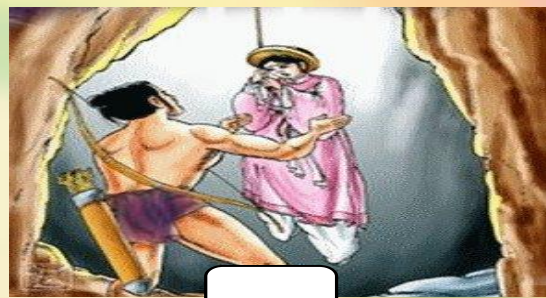
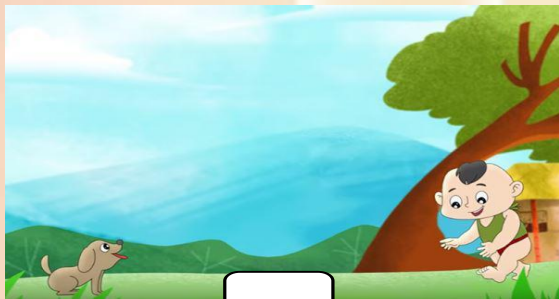
II. Khám phá văn bản

1. Cốt truyện

1. Cốt truyện:

Gợi ý: PHT số 1

Thạch Sanh kết nghĩa anh em với Lí Thông

Sanh sống lủi lủi mình dưới gốc

TS giết chằn tinh chặt đầu đem về, lại bị Lí Thông lừa.

ông lừa đi canh giữ thể mạng

TS trở về gốc vua

- TS cứu Thái Tử con bần

TS xuống hang giết đại

bằng nghề kiến trúc

TS cưới công chúa, hoàn nước chư hầu kéo quân tới TS đem đàn ra gảy, quân các hoàng tử cởi giáp xin

TS mở hầu, n không

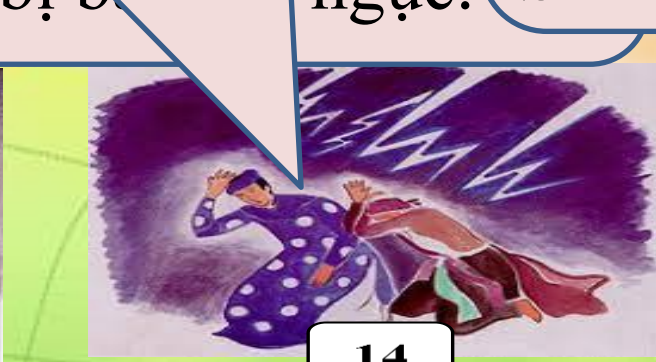
Vua nhường ngôi cho TS.

Chàng gảy đàn chữa khỏi cho công chúa Sanh được giải

TS bị b

ngục. Sanh c

ải oa

2. Gia cảnh của Thạch Sanh

Gia cảnh

Chàng trai nhà nghèo

**Sống trong túp lều cũ
dựng dưới gốc đa**

Sanh có gì đặc biệt? Em

hãy kể

vật có

Thạch Sanh?

**Cả gia tài chỉ có lưỡi
búa một mình.**

**Làm nghề đốn củi
kiếm ăn**

**Mồ côi, không người
thân thích, sống lủi
thủi một mình**

=> Nhân vật mồ côi, nhà nghèo là một kiểu dạng nhân vật điển hình, xuất hiện trong những câu chuyện cổ tích Việt Nam.

Nhân vật giống với Thạch Sanh

3. Đặc điểm nhân vật

3. Đặc điểm nhân vật

PHT số 2

	Thạch Sanh	Lí Thông
Hành động		
Tính cách		
Kiểu nhân vật		

3. Đặc điểm nhân vật

Thạch Sanh

Lí Thông

Hành động

- Giết trăn tinh cứu giúp dân làng.

- Giết đại bàng cứu công chúa và con vua thủy tề.

- Dẹp yên quân của 18 nước chư hầu trong hòa bình, khoan dung

- Lừa Thạch Sanh đi canh miếu thờ để thế mạng. Cướp công giết trăn tinh của Thạch Sanh

- Lừa Thạch Sanh, lấp miệng hang, cướp công trạng.

3. Đặc điểm nhân vật

Thạch Sanh

Lí Thông

Tính cách

- Vô tư, thật thà chất phác.
- Dũng cảm, tài giỏi
- Thật thà, nhân ái, yêu hoà bình.

- Toan tính, tàn nhẫn, vô lương tâm
- Độc ác, tham lam
- Gian trá, xảo quyệt, toan tính

Kiểu nhân vật

Chính diện

Phản diện

4. Chi tiết tiêu biểu

Là mô típ quen thuộc trong truyện cổ tích.

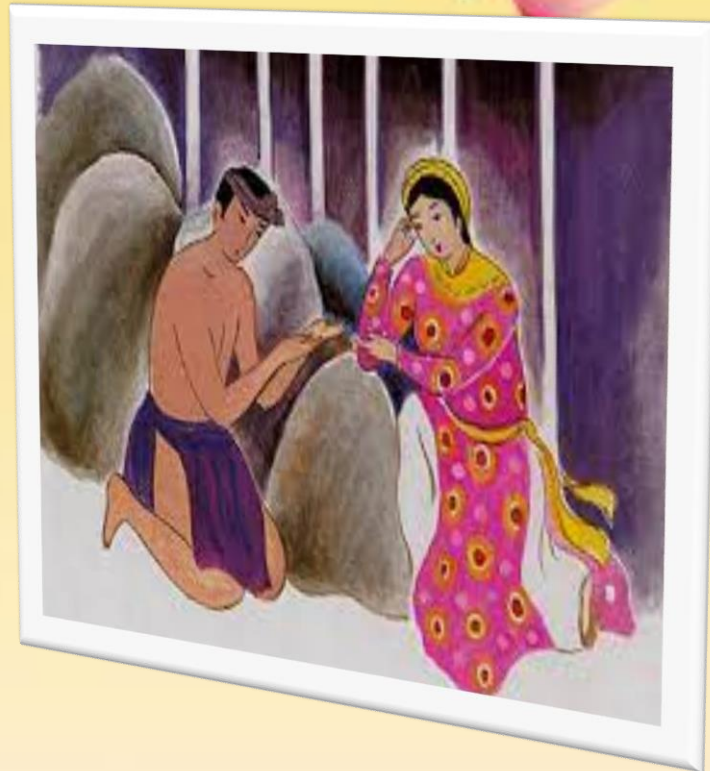
Nếu sau khi trở về cung, công chúa không bị

Công chúa bị câm

Hình thức từ chối kẻ mạo danh Lý Thông.

biết tác dụng của chi tiết này?

Chỉ đến khi nhân vật Thạch Sanh xuất hiện thông qua tiếng đàn mới lên tiếng để vạch mặt kẻ giả mạo.

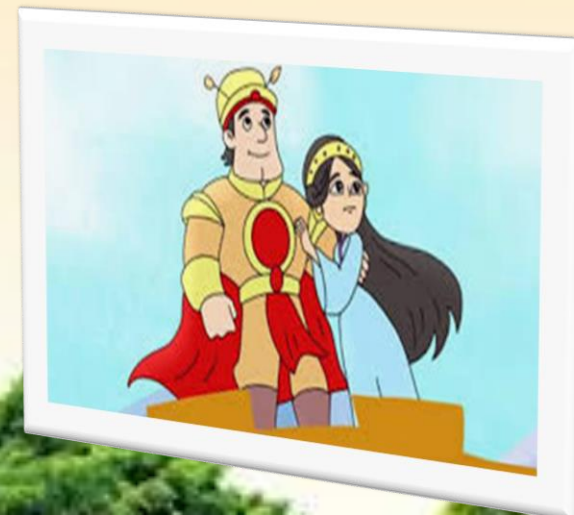
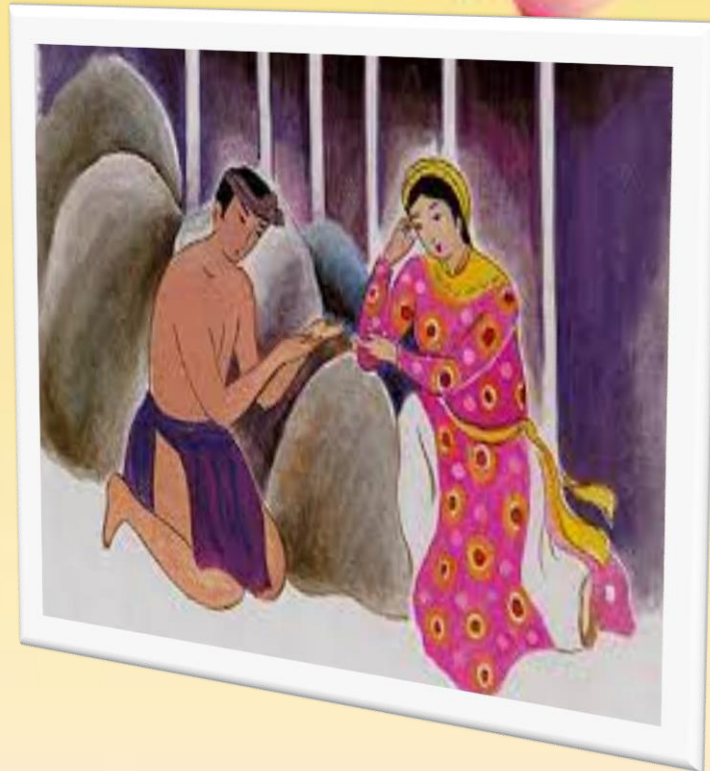
Nếu công chúa không bị câm

Nàng sẽ nói cho nhà vua toàn bộ sự việc.

Giảm sự hấp dẫn, kịch tính của câu chuyện.

Chưa lột tả hết được sự xảo quyệt của Lý Thông.

Nhân vật Thạch Sanh không có điều kiện bộc lộ thêm tài năng, phẩm chất.

5. Yếu tố kì ảo

Đại bàng khổng lồ quắp công chúa vào hang, hiện nguyên hình là con yêu tinh trên núi có nhiều phép lạ.

a. Con vật kì ảo

Con rắn tinh

là các con vật
đều xuất hiện

Con đại bàng.

trong
của các chi tiết.

Hồn ma rắn tinh và đại bàng
hãm hại Thạch Sanh.

-> Sức sống dai dẳng của cái xấu, cái ác nhưng cuối cùng chúng bại trận dưới tay Thạch Sanh - người địa diện cho chính nghĩa.

**Cây đàn thần với tiếng đàn
kì lạ.**

**b. Đồ vật kì
ảo**

Niêu cơm thần.

**Giúp Thạch Sanh được giải oan,
vạch mặt được kẻ xấu là Lý
Thông**

**Cây đàn thần
với tiếng đàn kì
lạ.**

**Tiếng đàn là biểu trưng của công lý
và công bằng xã hội.**

Niêu cơm thần

**Thể hiện sự hòa ái, khoan dung
của Thạch Sanh.**

**Tấm lòng nhân đạo, ưa chuộng hòa
bình của nhân dân ta, ước mơ về
cuộc sống no đủ.**

Con vật kì ảo

Yếu tố kì ảo

Đồ vật kì ảo.

-> Các yếu tố kì ảo mang lại cho truyện màu sắc thần kì, đồng thời thể hiện sự tư tưởng của nhân dân: những người hiền lành, lương thiện sẽ luôn nhận được sự giúp đỡ.

6. Kết thúc truyện

6. Kết thúc truyện

Truyện kết thúc như thế nào? Qua kết thúc này nhân dân ta muốn thể hiện điều gì? Kết thúc này có phổ biến trong truyện cổ tích không? Hãy nêu 1 số ví dụ....

Kết thúc truyện

- TS cưới công chúa, lên làm vua.

Mẹ con Lý Thông dù được TS tha mạng nhưng vẫn bị sét đánh chết. Cách kết thúc này có ý nghĩa gì?

Mẹ con LT bị sét đánh chết.

-> Kết thúc có hậu thể hiện ước mơ công lý, công bằng xã hội: có công được thưởng, có tội bị trừng phạt; ở hiền gặp lành, ở ác gặp ác

Về kết cục của mẹ con Lý Thông, ở văn bản do Huỳnh Lý và Nguyễn Xuân Lâm kể có chi tiết: “Mẹ con Lý Thông về đến nửa đường thì bị Thiên Lô giáng sấm sét đánh chết rồi bị hóa kiếp thành bọ hung”. Bản của Anh Động (và nhân dân ở một số vùng Nam Bộ) kể: “Lý Thông được tha nhưng y về dọc đường mưa to, sấm sét đánh tan thân ra từng mảnh, mỗi mảnh hóa thành một con ếch ương”. Cho nên bây giờ mỗi khi có mưa to sấm sét, ếch ương sợ, kêu lên những tiếng man dã...”. Em có nhận xét gì về những chi tiết này

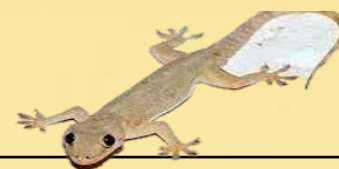

1

Sự tích con Thạch Sùng

Nguồn gốc con thạch sùng

2

Trầu cau

Phong tục ăn trầu cau

3

Sự tích ông Công ông Táo

Phong tục cúng ông Táo

4

Sự tích hoa mào gà

Nguồn gốc cây hoa mào gà

III. Tổng kết

**Những điều em nhận
biết và làm được**

**Những điều em còn
băn khoăn**

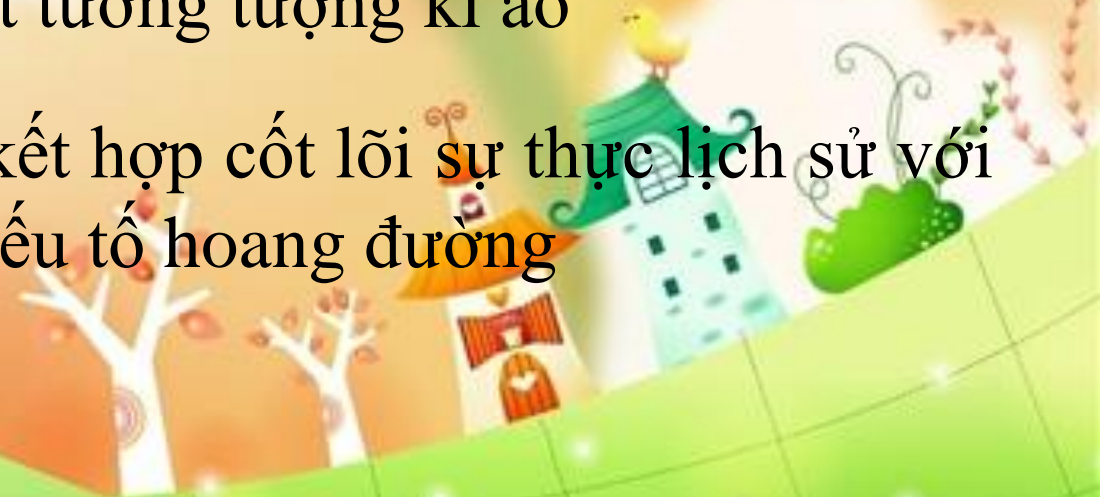
1. Nội dung – Ý nghĩa:

* **Nội dung:** Thạch Sanh là truyện cổ tích về người dũng sĩ diệt trăn tinh, đại bàng cứu người...

- **Ý nghĩa:** Truyện thể hiện ước mơ, niềm tin của nhân dân về công lý xã hội, sự chiến thắng cuối cùng của những con người chính nghĩa lương thiện.

b. Nghệ thuật:

- Chi tiết tưởng tượng kì ảo
- Khéo kết hợp cốt lõi sự thực lịch sử với những yếu tố hoang đường

LUYỆN TẬP

CÙNG THẠCH SANH ĐI LẤY CỦI

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12

Câu 1. Chi tiết nào sau đây nói lên hoàn cảnh sống của chàng Thạch Sanh?

A. Do Ngọc Hoàng sai Thái tử xuống đầu thai làm con.

B. Cha mẹ đi làm ăn xa.

C. Thạch Sanh sớm mồ côi, phải sống trong túp lều cũ dưới gốc đa làm nghề đốn củi.

D. Tất cả đều sai.

Câu 2. Truyện Thạch Sanh thể hiện ước mơ gì của nhân dân lao động?

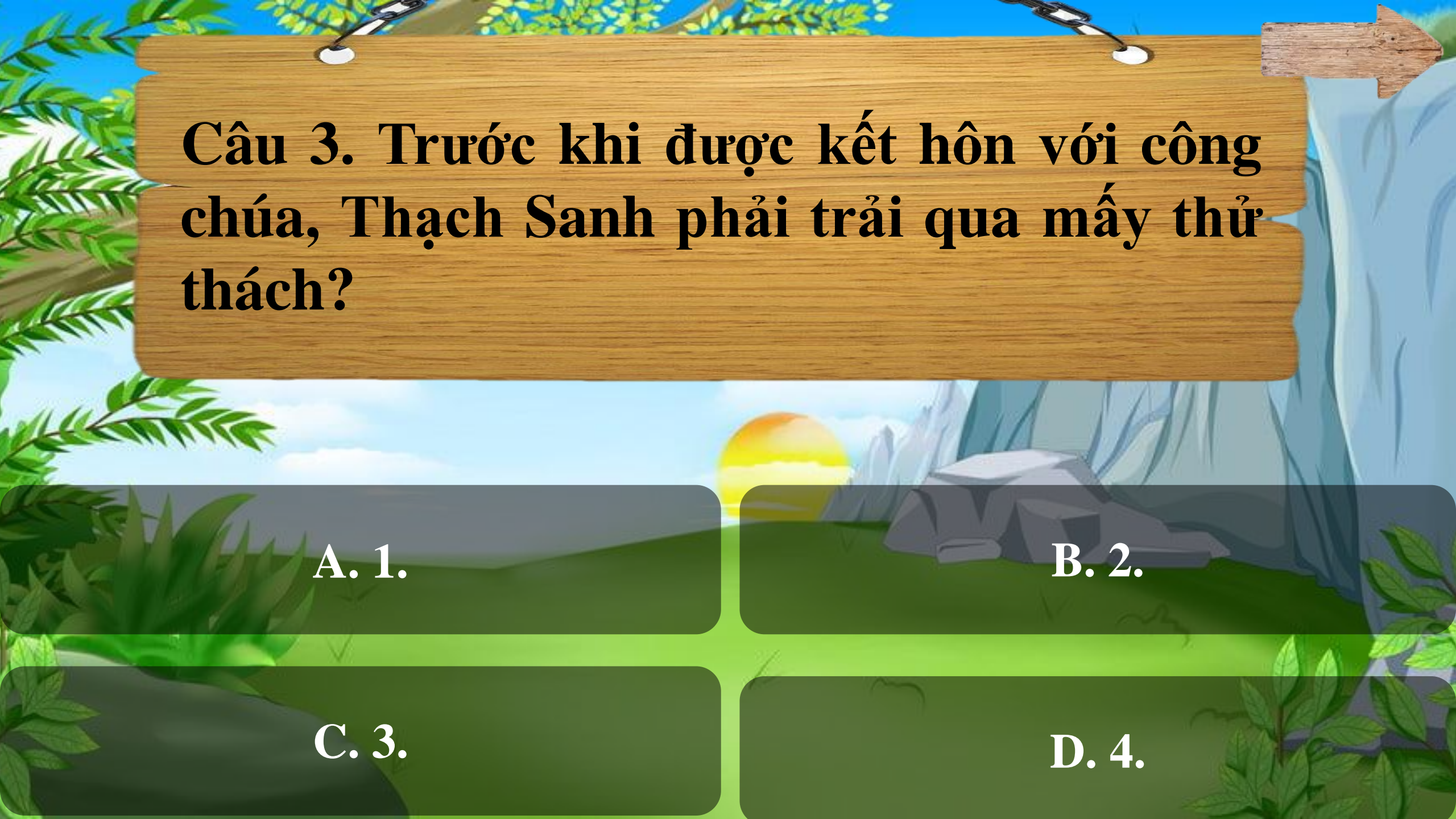
A. Công bằng xã hội.

B. Cuộc sống no đủ.

C. Cái thiện chiến thắng các ác.

D. Tất cả đều đúng.

Câu 3. Trước khi được kết hôn với công chúa, Thạch Sanh phải trải qua mấy thử thách?

A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Câu 4. Trong truyện Thạch Sanh, vì sao Lí Thông muốn làm bạn với Thạch Sanh?

A. Vì thương cảm cho số phận mồ côi của Thạch Sanh.

B. Vì muốn được che chở cho Thạch Sanh.

C. Vì Lí Thông cũng có hoàn cảnh tương tự như Thạch Sanh.

D. Vì thấy Thạch Sanh khỏe mạnh, có Thạch Sanh ở cùng sẽ đem lại nhiều lợi ích.

Câu 5. Chi tiết tiếng đàn và niêu cơm đãi quân sĩ mười tám nước chư hầu đã thể hiện điều gì ở nhân dân?

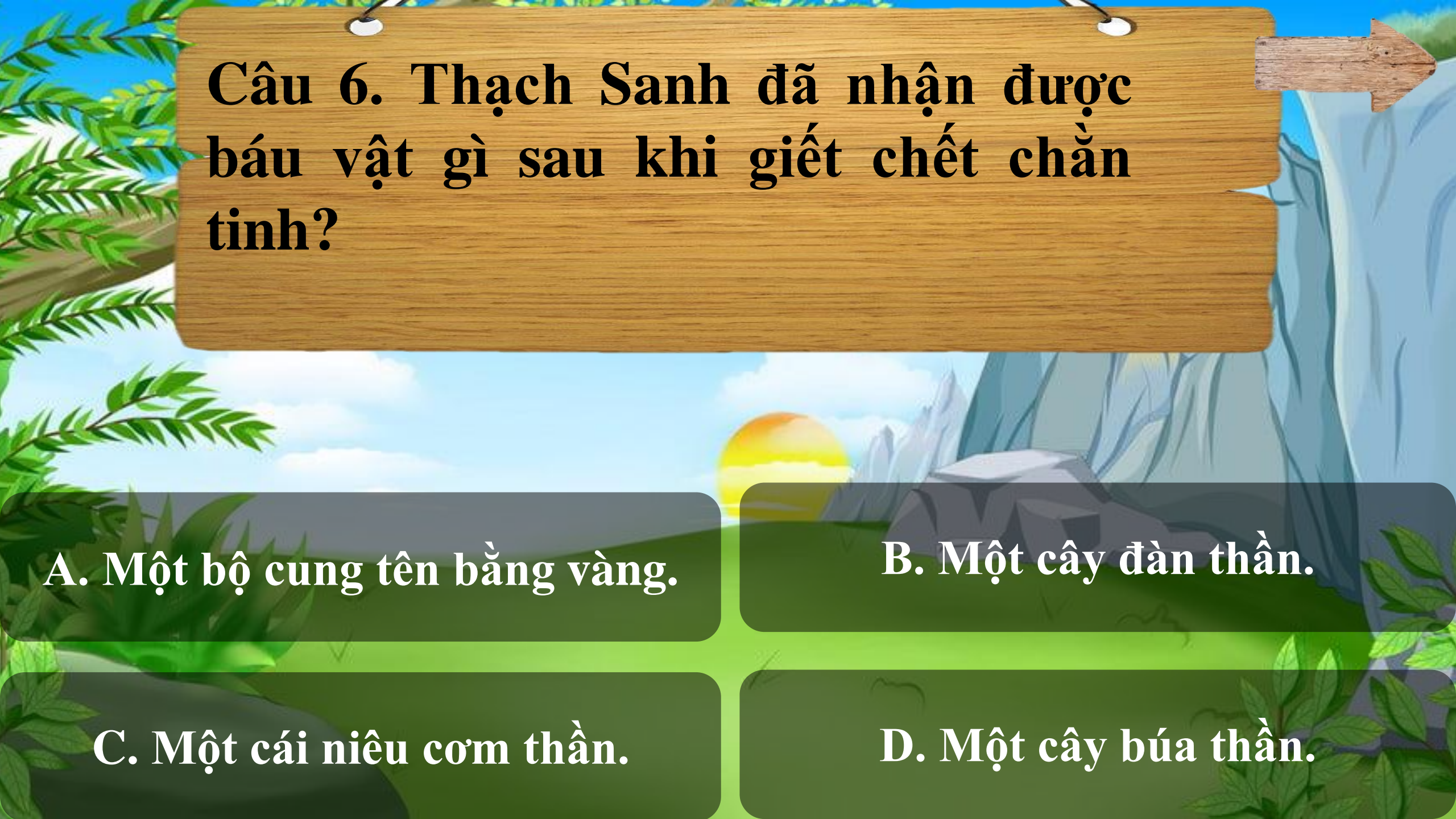
A. Thể hiện sự yếu thế, nhún nhường.

B. Thể hiện lòng nhân ái, nhân đạo và yêu chuộng hòa bình của dân tộc.

C. Thể hiện lòng tự hào dân tộc.

D. Tư tưởng cầu hòa, mong muốn chấm dứt chiến tranh bằng sự thua nhường quân giặc.

Câu 6. Thạch Sanh đã nhận được báu vật gì sau khi giết chết chằn tinh?

A. Một bộ cung tên bằng vàng.

B. Một cây đàn thần.

C. Một cái niêu cơm thần.

D. Một cây búa thần.

Câu 7. Trong truyện Thạch Sanh, hồn của các con vật bị Thạch Sanh tiêu diệt đã bày ra âm mưu gì để hại chàng?

A. Vu khống cho Thạch Sanh tội giết người.

B. Đốt nhà của Thạch Sanh.

C. Ăn trộm của cải của vua mang giấu ở gốc đa rồi đổ tội cho Thạch Sanh.

D. Bắt cóc con gái của vua để đổ tội cho Thạch Sanh.

Câu 8. Chi tiết nào dưới đây không phải là việc làm của Thạch Sanh trong truyện?

A. Giết trăn tinh để giải cứu cho dân chúng.

B. Giết hổ thành tinh để giải thoát cho những người bị nó bắt.

C. Giết đại bàng để giải cứu cho công chúa và con trai vua Thủy tề.

D. Đánh bại quân mười tám nước chư hầu.

Câu 9. Chủ đề của truyện Thạch Sanh là gì?

A. Đấu tranh chống chính quyền.

B. Đấu tranh chống xâm lược.

C. Đấu tranh chinh phục thiên nhiên.

D. Đấu tranh chống cái xấu, cái ác.

Câu 10. Thạch Sanh là truyện cổ tích về người ..... diệt trăn tinh, đại bàng cứu người...

A. bình thường.

B. nghèo.

C. dũng sĩ.

D. mồ côi.

Câu 11. Kết thúc truyện, mẹ con Lí Thông bị ....

A. chết đuối.

B. sét đánh chết.

C. cướp đánh chết.

D. quân giặc giết.

Câu 12. Lí thông là nhân vật

A. lương thiện.

C. chính diện.

C. phản diện.

D. thần kì.

VẬN DỤNG

*Dũng sĩ là người có lòng
dũng cảm, chiến đấu diệt trừ kẻ
ác, bảo vệ cuộc sống cộng đồng.*

Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu)

*kể về một dũng sĩ mà em gặp
ngoài đời hoặc biết qua sách báo,
truyện kể.*

* Về hình thức:

- Đảm bảo số câu, đúng chính tác.
- Đảm bảo cấu trúc ngữ pháp.
- Đảm bảo hình thức đoạn văn.
- Dùng từ phù hợp, trong sáng.

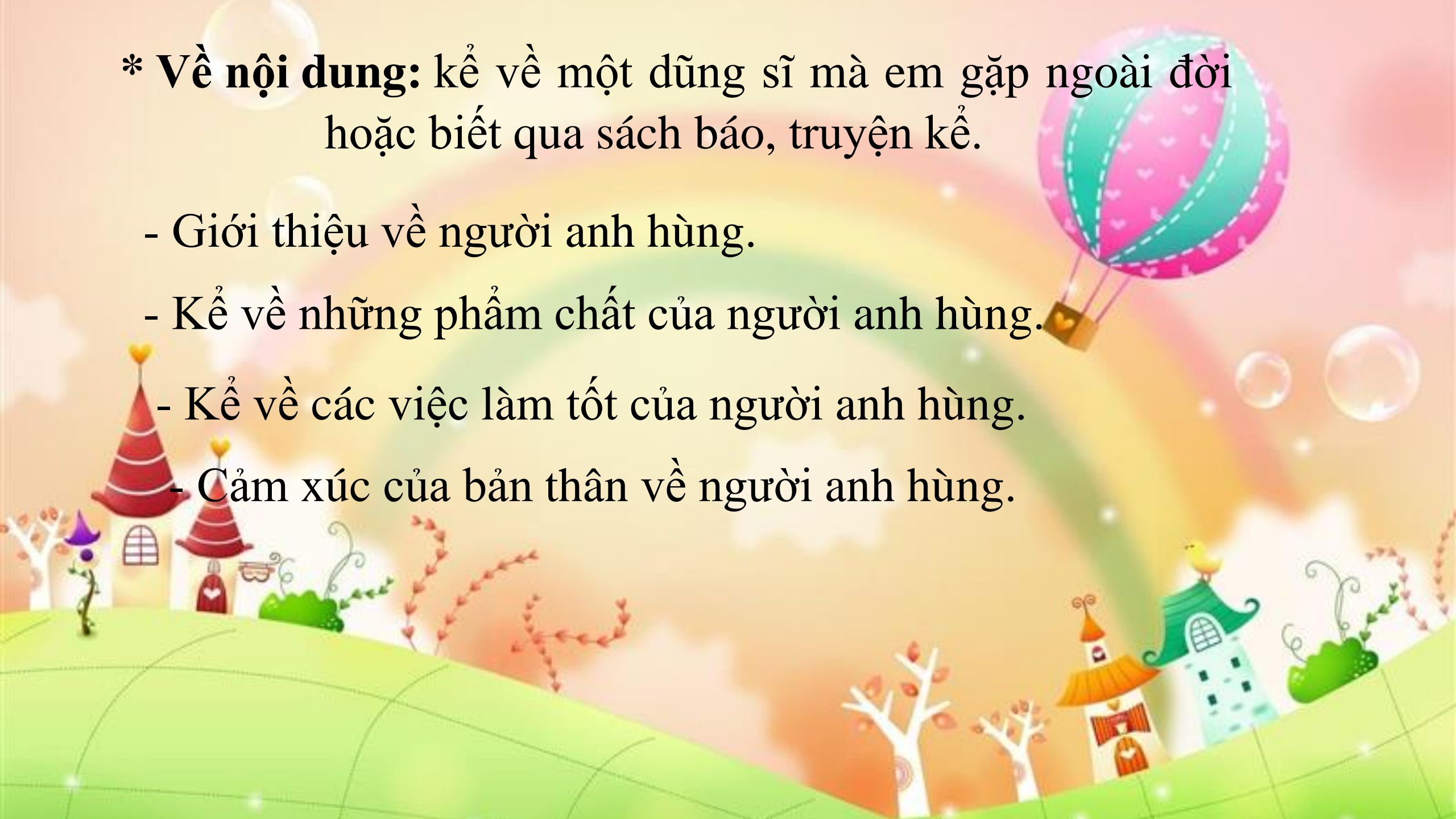
* **Về nội dung:** kể về một dũng sĩ mà em gặp ngoài đời hoặc biết qua sách báo, truyện kể.

- Giới thiệu về người anh hùng.

- Kể về những phẩm chất của người anh hùng.

- Kể về các việc làm tốt của người anh hùng.

- Cảm xúc của bản thân về người anh hùng.

Nguyễn Ngọc Mạnh là người dũng sĩ trong đời thực để lại ấn tượng sâu đậm trong em. Anh chỉ là một người bình thường như bao chúng ta chứ không có phép thuật phi thường nào cả. Vậy mà khi chứng kiến hình ảnh em bé đang lơ lửng trên ban công, anh đã không ngại hiểm nguy, không kịp suy nghĩ mà lao lên nơi nhà xe bằng mái tôn bất chấp nguy hiểm. Trong phút giây nghìn cân treo sợi tóc, tinh thần, lòng trắc ẩn đã đánh thức bản năng anh hùng trong một con người bình thường. Và chính anh đã cứu sống em bé, cứu sống niềm tin trong tất cả chúng ta và giúp mọi người hiểu hơn về anh hùng đời thường. Anh chính là một tấm gương sáng để bản thân em noi theo.

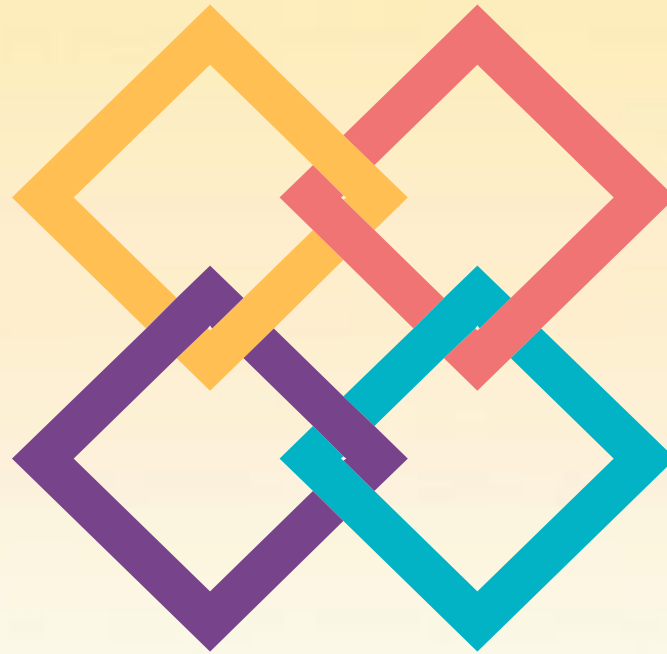

Hướng dẫn tự học

Học thuộc bài thơ +
Vẽ SĐTĐ tổng kết bài

Tìm đọc những truyện
cổ tích Việt Nam.

Viết đoạn văn oàn chỉnh
cho phần vận dụng.

Soạn bài *“Thực hành
Tiếng Việt”*.

CHÚC CÁC EM
HỌC TỐT NHÉ!